

DAŇOVÉ A ÚČETNÍ NOVINKY 2022/2023

eBook

Krásný den,

Právě začínáte číst eBook na téma Účetní a daňové novinky 2022/2023.

Dozvíte se zde informace a novinky, které jsou již schválené, ale také se podíváme na to, co ještě schváleno není, ale pravděpodobně bude. 😊

Komu je eBook určen?

Vám, začínajícím účetním, kteří možná tápete nebo nevíte, jak si zkontrolovat účty, jak sestavit účetní závěrku. A také pro vás, pro ostřílené a zkušené účetní, kteří máte mnoho klientů a chcete mít jistotu, že nic při kontrole nevynecháte a na nic nezapomenete. 😊

A kdo eBook napsal?

Jmenuji se Lenka Vochozková a jsem účetní, lektorka a tak trochu IT. Ale teď hlavně máma. Snažím se být nápomocna jak začínajícím, tak i ostříleným účetním a podnikatelům, kteří chtějí mít své účetnictví vedeno **správně, úplně a průkazně**. 😊

Lenka Vochozková, autorka eBooku

www.ucetni-kavarna.cz

@ucetnikavarna

@ucetnikavarna

A moje motto?

„Chovej se ke všem zdvořile a laskavě. Ne proto, že jsou milí, ale proto, že Ty ano.“

„Negativní mysl Ti nikdy nepřinese pozitivní život.“

Obsah

Novinky a změny v zákoně o Dani z přidané hodnoty	1
Zvýšení limitu obrátu pro účely DPH	1
Obrát podle ZDPH (§4a)	1
Zrušení registrace.....	2
Registrace při překročení obrátu 1 mil. Kč na konci roku 2022	3
Pokuty a sankce související s kontrolním hlášením	3
Lhůty pro odpověď na výzvu k doplnění údajů KH.....	4
Vybrané změny v zákoně o daních z příjmů 2022/2023.....	6
Odpisy	6
Mimořádné odpisy	6
Nízkoemisní vozidla	7
Tiskopis vztahující se ke lhůtám pro podmíněné osvobození příjmu z prodeje nemovitostí	7
Podmíněné osvobození při uspokojení bytové potřeby	8
Dohoda o pracovní činnosti	8
Daň z neočekávaných zisků - Windfall tax.....	8
Minimální mzda (návrh) a průměrná mzda	10
Průměrná mzda.....	10
Sociální pojištění	10
Hlavní činnost OSVČ.....	11
Vedlejší činnost	11
Zdravotní pojištění.....	13
Nemocenské pojištění	14
Paušální daň.....	16
Pásma paušálního režimu	16
Mohou si poplatníci zvolit pásmo?.....	17
Přeplatky a nedoplatky	18
Chystaná novela Zákona o účetnictví	19
Účetní jednotky.....	19
Hotovostní účetnictví.....	19
Vedení účetnictví v cizí měně	20
Vedení účetnictví	20

Ostatní změny	21
Zrušení EET (k dnešnímu dni chybí podpis prezidenta ČR)	21
Změna stravného a náhrad za použití vlastního automobilu	21
Tuzemské stravné	21
Náhrady za použití vlastního automobilu a průměrné ceny PHM.....	22
Zahraniční stravné	23
Zřizování datových schránek od 1.1.2023	23
Poděkování	25

Novinky a změny v zákoně o Dani z přidané hodnoty

Dne 2.12.2022 vyšel ve sbírce listin tzv. Daňový balíček 2023, který obsahuje změny zákonů [č. 235/2004 Sb.](#), o dani z přidané hodnoty a [č. 586/1992 Sb.](#), o daních z příjmů. Jedná se o [zákon č. 366/2022 Sb.](#), který má účinnost 1.1.2023.

Zvýšení limitu obrátu pro účely DPH

Novela přinesla dlouho očekávané zvýšení hranice obrátu pro účely DPH pro povinnou registraci k DPH na 2 mil. Kč, ze současného 1 mil. Kč.

Hranice 1 mil. Kč vycházela z částky, která byla ujednána při vstupu České republiky do EU a Česko ji tak nemohlo samovolně zvýšit. Musela požádat o výjimku, které bylo vyhověno.

Nový limit obrátu pro účely DPH sice platí k 1.1.2023, nicméně vyšly v platnost ještě přechodná ustanovení, která obsahují pravidla pro povinnou registraci k DPH při překročení obrátu 1 mil. Kč a současně nepřekročení obrátu 2 mil. Kč na konci roku 2022.

Obrát podle ZDPH (§4a)

Obrátem se pro účely ZDPH rozumí souhrn úplat bez daně, které osobě povinné k dani náleží za uskutečněná plnění s místem plnění v tuzemsku, jde-li o úplaty za

- zdanitelné plnění,
- plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně, nebo
- plnění osvobozené od daně bez nároku na odpočet daně podle § 54 až 56a, jestliže nejsou doplňkovou činností uskutečňovanou příležitostně.

Do obrátu se nezahrnuje úplata za dodání nebo poskytnutí dlouhodobého majetku, není-li toto uskutečněné plnění nedílnou součástí obvyklé ekonomické činnosti osoby povinné k dani.

Obrátem také není pouhé přijetí peněz (ať už tržeb v hotovosti nebo úhrady vydaných faktur).

V níže uvedené tabulce jsou příklady, co se zahrnuje a co se naopak nezahrnuje do obrátu podle ZDPH. Jedná se pouze o příklady, nikoli plný výčet.

Zahrnuje se		Nezahrnuje se	
Zboží	Služby	Zboží	Služby
Dodání zboží v tuzemsku	Poskytnutí osobě v tuzemsku	Dodání zboží z míst mimo tuzemsko na místa mimo tuzemsko	Služby osvobozené bez nároku na odpočet §54-§56a
Dodání zboží z tuzemska do JČS	Služby na nemovitosti v tuzemsku	Prodej zboží na dálku osobě nepovinné k dani nad 10tis. EUR/rok	Poskytnutí služby osobě povinné k dani usazené mimo tuzemsko
Vývoz do 3. země	Elektronicky poskytované služby osobě nepovinné k dani z JČS do 10 tis. EUR/rok	Prodej dlouhodobého majetku	Elektronicky poskytované služby osobě nepovinné k dani z JČS nad limit 10tis. EUR/rok

Zrušení registrace

Přechodná ustanovení stanoví, že plátcí DPH, kteří mají obrát vyšší než 1 mil. Kč, ale nižší než 2 mil. Kč, mohli svoji registraci k DPH zrušit pouze na základě tohoto důvodu, ale pouze do 8.12.2022, tedy do 5 kalendářních dnů od nabytí účinnosti dané novely.

Pokud plátce daně na základě této žádosti zruší registraci, přestává být plátce DPH plátcem nejdříve k 1.1.2023.

Se zrušením registrace souvisí také úprava odpočtu daně podle § 79a ZDPH, která se provede v prosincovém přiznání k DPH.

Registrace při překročení obrátu 1 mil. Kč na konci roku 2022

Přechodná ustanovení v bodě 2 – 5 upravují také povinnost registrace pro osoby, které překročily v listopadu a prosinci obrát 1 mil. Kč, ale zároveň nepřekročily obrát 2 mil. Kč. Za 12 po sobě jdoucích měsíců, nebo trvá kratší dobu:

- obrát je více než 1 mil. Kč, ale méně než 2 mil. Kč,
- období 12/2021 – 11/2022, nebo 01/2022 – 12/2022,
- nebo období končící 11/2022 či 12/2022 a trvá méně než 12 po sobě jdoucích měsíců.

Primárně jde o to, aby tyto osoby nevstupily do systému DPH. Osoby tak na základě toho nemusí podávat přihlášku k registraci k DPH.

Za těchto podmínek se tak osoby nestanou plátcí DPH podle §6 ZDPH. Pokud ale prokáží správci daně své rozhodnutí se stát plátcem DPH, musí tuto skutečnost oznámit do lhůty pro podání přihlášky k DPH, tedy:

- do 15.12.2022 (obráť překročen 11/2022)
- do 16.1.2023 (obráť překročen 12/2022).

Osoby tedy musí jakýmkoli způsobem potvrdit svůj zájem o to se stát plátcem DPH. Žádné přesné znění neexistuje a je tak pouze na dané osobě, jak svůj zájem popíše správci daně.

Pokud totiž osoba nedoloží svůj úmysl správci daně, bude zastaveno řízení a daná osoba se plátcem daně nestane.

Pokuty a sankce související s kontrolním hlášením

V souvislosti s kontrolním hlášením pro rok 2023 bylo schváleno částečné snížení pokut za nesplnění povinností souvisejících s kontrolním hlášením.

Doposud platí výše pokut podle ustanovení §101h:

(1) Pokud plátce nepodá KH ve stanovené lhůtě, vzniká mu povinnost uhradit pokutu ve výši:

- a) 1000 Kč, pokud jej podá, aniž by k tomu byl vyzván,
- b) 10000 Kč, pokud jej podá v náhradní lhůtě poté, co k tomu byl vyzván SD,
- c) 30000 Kč, pokud jej nepodá na základě výzvy ke změně, doplnění či potvrzení údajů uvedených v KH,
- d) 50000 Kč, pokud jej nepodá ani v náhradní lhůtě.

(2) Správce daně uloží pokutu do 50 000 Kč plátcí, který na základě výzvy správce daně k odstranění pochybností nezmění nebo nedoplní nesprávné nebo neúplné údaje prostřednictvím následného kontrolního hlášení.

(3) Správce daně uloží plátcí, který nesplněním povinnosti související s kontrolním hlášením závažně ztěžuje nebo mmaří správu daně z přidané hodnoty, pokutu do 500000 Kč.

(4) O povinnosti platit pokutu podle odstavce 1 rozhodne správce daně platebním výměrem a současně ji předepíše do evidence daní.

(5) Pokuta podle odstavců 1 až 3 je splatná do 15 dnů od právní moci rozhodnutí o pokutě.

(6) Při stanovení výše pokuty podle odstavců 2 a 3 dbá správce daně, aby pokuta nebyla v hrubém nepoměru k významu porušené povinnosti a k závažnosti následku pro správu daně z přidané hodnoty. Při přihlédne zejména k míře součinnosti ze strany plátce.

Jde o vcelku významnou změnu, jelikož se v některých případech snižují pokuty ve výši 10 tis. Kč, 30 tis. Kč a 50 tis. Kč na polovinu.

Do současného ustanovení § 101h/1/b) se na konci textu doplňuje: „to neplatí, pokud plátcí povinnost podat kontrolní hlášení podle §101c nevznikla.“

Vkládá se také nový odst. 2, kde bude uvedeno:

(2) Pokuta dle písm. b) až d) je poloviční, pokud:

- Jde o fyzickou osobu,
- ke dni, ve kterém vznikla povinnost uhradit pokutu, je zdaňovacím obdobím čtvrtletí,
- plátce DPH je s.r.o., která má jednoho společníka, přičemž tento společník je FO.

Lhůty pro odpověď na výzvu k doplnění údajů KH

Pokud správce daně zašle výzvu v případě, že má pochybnosti o správnosti nebo úplnosti některých údajů uvedených v KH, bude třeba odpovědět na výzvu správce do 17 dnů ode dne DODÁNÍ VÝZVY. Aktuálně platí lhůta 5 dní od oznámení = přečtení či doručení fikcí.

Dodáním se rozumí okamžik, kdy přijde výzva do datové schránky, nehledě na to, kdy byla daňovým subjektem přečtena.

To platí pouze pro doručování do datových schránek, při doručování jiným způsobem, např. e-mailem, zůstává lhůta 5 dní.

Vybrané změny v zákoně o daních z příjmů 2022/2023

Odpisy

Důležitou změnou je změna přílohy č. 1 ZDP, která specifikuje zařazení majetku do odpisových skupin, kdy byly přidány do 2. OS položky (doposud byly ve 3. OS).

- 27.11.50 – Jen: stroje nebo zařízení soužící výlučně k dobíjení vozidla, které má elektrický pohon nebo pohon kombinující spalovací motor a elektromotor,
- 27.12 – Jen: elektrická rozvodná zařízení pro napětí 1000V a nižší sloužící výlučně k dobíjení vozidla, které má elektrický pohon nebo pohon kombinující spalovací motor a elektromotor.

Mimořádné odpisy

Mimořádné odpisy umožňují odepsat majetek, který je zařazen do 1. a 2. OS rychleji, než je tomu v případě běžných daňových odpisů.

Tato úleva se mohla aplikovat poprvé za zdaňovací období 2020 a bude platit i za zdaňovací období r. 2022.

Podmínkou pro uplatnění těchto odpisů je, že jde o nový majetek, poplatník je prvním odpisovatelem. V případě pochybností je možno si vyžádat potvrzení od prodávajícího.

Pozor např. na předváděcí automobily.

Na rozdíl od běžných daňových odpisů, které se počítají ročně, se mimořádné odpisy počítají s přesností na měsíce a nelze je přerušit. Odpisy musí být zahájeny v měsíci následujícím po dni, kdy byly splněny podmínky pro odpisování (čím blíže ke konci zd. Období bude majetek pořízen, tím méně poplatník uplatní).

I přesto je ale výhodou mimořádných odpisů výrazné snížení celkové doby odpisování:

Odp. skupina	Klasický odpis	Mimořádný odpis
1. OS	3 roky	12 měsíců
1. OS	5 let	24 měsíců

Další podmínkou (a možná nevýhodou) mimořádných odpisů je fakt, že se musí odpisovatel rozhodnout o tom, že použije mimořádný odpis hned. Pokud by se rozhodl z nějakého důvodu pro neuplatnění mimořádného odpisu při pořízení majetku, nelze jej později použít.

Nízkoemisní vozidla

S účinností od 1.7.2022 nastaly změny v §6/6 ZDP, kdy se mění ocenění nepeněžního příjmu zaměstnance v případě použití vozidla zaměstnavatele pro služební i soukromé účely. Doposud činil nepeněžní příjem 1% ze vstupní ceny (vč. DPH), v současné úpravě je to pak 0,5% na tzv. nízkoemisní motorová vozidla.

To upravuje zákon upravující podporu nízkoemisních vozidel.

Snížení nepeněžního příjmu platí zpětně k 1.1.2022. Ve mzdách tedy aplikujeme od 7/2022, ale změny se zohlední v ročním zúčtování nebo daňovém přiznání.

Tiskopis vztahující se ke lhůtám pro podmíněné osvobození příjmu z prodeje nemovitostí

V současné úpravě platí 3 lhůty pro osvobození příjmu z prodeje nemovitosti:

- 2 roky, pokud v dané nemovitosti poplatník bydlí
- 5 let, pokud v dané nemovitosti poplatník nebydlí, ale současně nemovitost byla pořízena před 1.1.2021,
- 10 let, pokud v dané nemovitosti poplatník nebydlí a nemovitost byla pořízena po 1.1.2021

Podmíněné osvobození při uspokojení bytové potřeby

Za získané peníze při prodeji nemovitosti v případě nesplnění 1. podmínky (2 roky v nemovitosti poplatník bydlí) pořídí poplatník novou nemovitost k uspokojení bytové potřeby.

Pro toto oznámení platí nový tiskopis, který je sice nepovinný, je ale vhodné jej použít namísto průvodního dopisu.

Podmíněné osvobození znamená, že příjem podmíněně poplatník osvobodí do lhůty pro podání daňového přiznání a poté, do konce roku prokáže účel osvobození.

Pokud poplatník nepoužije celý příjem na uspokojení nové bytové potřeby, nemusí podávat dodatečné daňové přiznání, ale příjem zdaní až v dalším zdaňovacím období.

Dohoda o pracovní činnosti

Pro rok 2023 se mění limit u DPČ ze současných 3500 Kč na 4000 Kč pro odvod SP a ZP. Nově se tedy pojistné neplatí do částky 3999 Kč včetně. U daně z příjmů je částka limitu 4000 Kč včetně.

Do odměny do limitu 4000 včetně se může aplikovat srážková daň (nepodepsané prohlášení) a také pojistné.

DPČ	Do 3999 Kč vč.	4000 Kč	4001 a více
SP	NE	ANO	ANO
ZP	NE	ANO	ANO
Daň	Podepsané prohlášení ZD, nepodepsané prohlášení SD.	Podepsané prohlášení ZD, nepodepsané prohlášení SD.	ZD

Daň z neočekávaných zisků - Windfall tax

Nová daň by se měla aplikovat v letech 2023 – 2025 a zálohy budou splatné již v roce 2023 podle výsledků z roku 2022.

Nová daň se bude vztahovat na podniky s významnou činností v oblastech výroby a obchodu s elektřinou, plynem, oboru bankovníctví, těžby fosilních paliv a distribuce ropných a koksárenských produktů.

Kritéria, podle kterých se na podniky bude vztahovat windfall tax:

- Banky – alespoň 6 mld. Úrokových výnosů za rok 2021 a v aktuálním roce alespoň 50 mil. Kč.
- Pro ostatní – obrát z dotčených činností alespoň 2 mld. Kč za rok 2021 a čistý obrát z dotčených činností v aktuálním roce alespoň 50 mil. Kč
- Těžba/úprava uhlí, ropy, zemního plynu, výroba koksu a ropných produktů – zde stačí splnit kritérium v aktuálním roce 50 mil. Kč, pokud tyto příjmy budou tvořit alespoň 25% ročního obrátu daného poplatníka.

Sazba windfall tax by měla činit 60% a základ daně se určuje za zdaňovací období (nebo období, za které se podává přiznání), které alespoň částečně spadají do období uplatnění daně z neočekávaných zisků. Základem daně bude rozdíl mezi srovnávaným daně a průměrem upravených srovnávacích základů daně. Pokud tento rozdíl bude záporný, bude základ daně nulový.

Minimální mzda (návrh) a průměrná mzda

Výše minimální mzdy ještě sice není finálně schválena, předpokládá se ale schválení výše 17300 Kč (o 1100 Kč více než je v roce 2022).

Co minimální mzda ovlivňuje?

- hranici příjmů pro nárok na zálohu na daňový bonus (minimální příjem je polovina minimální mzdy),
- slevu za umístění dítěte v předškolním zařízení za rok (max. ve výši minimální mzdy),
- zdravotní pojištění pro OBZP (13,5% z min. mzdy)
- hranici pro osvobození pravidelně vyplácených důchodů (36 násobek minimální mzdy),
- hranici pro odvod zdravotního pojištění zaměstnanců.

Průměrná mzda

Nařízením vlády č. 290/2002 Sb. ze dne 26.9.2022 byl stanoven všeobecný vyměřovací základ a přepočítací koeficient pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu na rok 2021. Na základě těchto údajů můžeme vypočítat průměrnou mzdu pro rok 2023, která se dále používá k dalším výpočtům. Od její výše se odvíjí:

- výpočty minimálních záloh,
- maximálních základů na pojistné,
- výše rozhodného příjmu pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění.

Všeobecný vyměřovací základ (průměrná mzda) za rok 2021 činí 38.294 Kč. Přepočítací koeficient je 1,0530.

Vynásobením těchto čísel dostaneme **40.324 Kč, což je výše průměrné mzdy pro rok 2023.**

Sociální pojištění

Princip výpočtu sociálního pojištění se neměnil a pojistné se stále vypočítává z daňového základu. Vyměřovacím základem pro výpočet pojistného je polovina základu daně. Sazba se také nezměnila a činí 29,2%.

Minimální vyměřovací základ je 12násobek čtvrtiny průměrné mzdy, tedy:

$$40324 / 4 \times 12 = \mathbf{120.972 \text{ Kč.}}$$

Pokud činnost netrvá celý rok, násobí se vyměřovací základ jen počtem měsíců, ve kterých činnost trvala. Pokud je vyměřovací základ nižší než minimální, platí pro ten minimální.

Maximální vyměřovací základ se vypočte jako 48násobek průměrné mzdy:

$$40324 \times 48 = \mathbf{1.935.552 \text{ Kč.}}$$
 Při vyšších příjmech již nebudete platit důchodové pojištění.

Hlavní činnost OSVČ

Podnikatelé si opět oproti předchozímu roku připlatí na zálohách více. Minimální zálohu zjistíme tak, že vypočteme 29,2% ze čtvrtiny průměrné mzdy a zaokrouhlíme. Pro rok 2023 tedy bude minimální záloha:

$$10.081 \times 0,292 = \mathbf{2.944 \text{ Kč.}}$$

Vedlejší činnost

Samostatná činnost se považuje za vedlejší, pokud OSVČ v kalendářním roce:

- vykonávala **zaměstnání**,
- měla nárok na **rodičovský příspěvek nebo na peněžitou pomoc v mateřství**, nebo nemocenské z důvodu těhotenství a porodu, pokud tyto dávky náleží z nemocenského pojištění zaměstnanců,
- měla nárok na výplatu invalidního důchodu nebo jí byl přiznán starobní důchod,
- osobně **pečovala o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby** ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost), pokud osoba, která je závislá na pomoci jiné osoby, je osobou blízkou, nebo žije s osobou samostatně výdělečně činnou v domácnosti, není-li osobou blízkou,

- byla **nezaopatřeným dítětem** dle zákona o důchodovém pojištění, tedy studentem, splňujícím podmínky soustavné přípravy dítěte na budoucí povolání dle § 21 až § 23 zákona o důchodovém pojištění.

OSVČ, která má činnost jako vedlejší, je účastna sociálního pojištění, platí zálohy, pokud byl v kalendářním roce její příjem z vedlejší samostatné výdělečné činnosti (základ daně dle § 7 ZDP) alespoň ve výši 2,4násobku průměrné mzdy za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, za který se posuzuje účast na pojištění (v roce 2023 tedy z roku 2021).

Záloha pro ty, kteří vykonávají vedlejší činnost se vypočte jako 29,2% z desetiny průměrné mzdy:

$$4032,4 \times 0,292 = \mathbf{1.178 \text{ Kč.}}$$

Rozhodná částka pro vedlejší činnost bude 96.778 Kč (2,4 x 40.324). V případě, že základ daně nepřesáhne tuto hranici, nebude mít OSVČ povinnost platit sociální pojištění ani nevznikne povinnost platit zálohy v dalším roce.

Termíny pro placení záloh zůstávají stejné, jako nyní. Musí se platit v měsíci, na který se daná záloha vztahuje. Za leden tedy bude záloha splatná od 1.1. do 31.1. Ti, kdo v daném měsíci zálohu nepošlou, musí ji uhradit nejpozději do konce následujícího měsíce, v našem případě by to tedy bylo do 28.2.

Ještě bych chtěla připomenout, že novou výši záloh na sociální pojištění si OSVČ změní až následující měsíc od podání přehledu za rok 2022.

Porovnání sociálního pojištění 2021/2022

Rok	2022	2023
Maximální vyměřovací základ	1.867.728 Kč	1.935.552 Kč
Minimální vyměřovací základ (hlavní činnost)	116.736 Kč	120.972 Kč
Minimální vyměřovací základ (vedlejší činnost)	46.704 Kč	48.396 Kč
Minimální měsíční vyměřovací základ (hlavní činnost)	9.728 Kč	10.081 Kč
Minimální měsíční vyměřovací základ (vedlejší činnost)	3.892 Kč	4.033 Kč
Minimální měsíční záloha (hlavní činnost)	2.841 Kč	2.944 Kč
Minimální měsíční záloha (vedlejší činnost)	1.137 Kč	1.137 Kč
Rozhodná částka pro vedlejší činnost	93.387 Kč	96.778 Kč

Zdravotní pojištění

V roce 2023 dojde i k růstu záloh na zdravotní pojištění. Zálohy opět vychází z průměrné mzdy a vyměřovacím základem je polovina průměrné mzdy. Sazba zdravotního pojištění se nezměnila a zůstává stejná, tedy 13,5%.

Minimální záloha na zdravotní pojištění se vypočte:

$$40.324 / 2 \times 0,135 = \mathbf{2.722 \text{ Kč.}}$$

Roční minimální vyměřovací základ pro účely zdravotního pojištění je 12násobek jedné poloviny průměrné mzdy.

Záloha na zdravotní pojištění je splatná do 8. dne následujícího po měsíci, ke kterému se záloha vztahuje. Nová výše zálohy bude splatná hned za leden, tedy v únoru.

Zdravotní pojištění pro osoby bez zdanitelných příjmů se počítají z minimální mzdy, jejíž nová výše není dosud schválena. Nicméně předpokládá se částka 17.300 Kč.

A kdo je osoba bez zdanitelných příjmů (OBZP)?

- Žena v domácnosti, která nepečuje celodenně osobně a řádně o dítě do 7 let nebo o dvě děti do 15 let, nepobírá žádný důchod, není v evidenci úřadu práce,
- student, který studuje na škole, která nebyla Ministerstvem školství označena jako soustavná příprava na budoucí povolání, případně student starší 26 let (kromě doktoradů).
- pojištěnec, která má jen také příjmy, které nepodléhají dani z příjmů (DPP do 10 tis., DPČ do 4 tis.),
- nezaměstnaný, který není v evidenci úřadu práce,
- student, který hned po ukončení školy nenastoupí do zaměstnání nebo nezačne podnikat.

Aby osoba byla OBZP, pak výše uvedené činnosti trvají celý kalendářní měsíc.

Nemocenské pojištění

Účast OSVČ na nemocenském pojištění je dobrovolná. Z nemocenského pojištění je poskytováno nemocenské, peněžitá pomoc v mateřství, otcovská poporodní péče a dlouhodobé ošetrovné.

OVČ je účastna nemocenského pojištění za současného splnění těchto podmínek:

- **vykonává samostatnou výdělečnou činnost na území ČR** anebo mimo území ČR, avšak na základě oprávnění vyplývajících z právních předpisů ČR,
- **přihlásila se k účasti na nemocenském pojištění** prostřednictvím předepsaného tiskopisu,
- **platí pojistné na nemocenské pojištění** alespoň v minimální výši a ve stanovených termínech.

Účast pak vzniká dnem, který OSVČ uvedla v přihlášce k účasti na pojištění, nejdříve však dnem, ve kterém byla podána přihláška.

OSVČ, které se přihlásí k dobrovolné účasti na nemocenské pojištění, si určuje měsíční základ pro placení mezi minimálním a maximálním vypočteným měsíčním základem.

Minimální základ je dvojnásobek rozhodného příjmu, přičemž v roce 2023 činí tento příjem 4000 Kč, dvojnásobek je tedy 8000 Kč.

Minimální pojistné na nemocenské pojištění činí 2,1 % z měsíčního základu, tedy:

$$8000 \times 0,021 = \mathbf{168 \text{ Kč.}}$$

Paušální daň

Paušální režim daně v takové podobě, jaký nyní známe, byl spuštěn v roce 2021. Pro OSVČ má tento režim znamenat určité zjednodušení administrativy a zmírnění povinností, které OSVČ mají v souvislosti s daněmi.

Každý měsíc OSVČ odvádí stejnou částku, nemusí vyplňovat a podávat daňové přiznání a přehledy na pojišťovny a nemůže vzniknout žádný roční nedoplatek. Některým OSVČ se tento režim opravdu vyplatí, někteří se zase rozhodli pro vstup opravdu pouze z důvodu zjednodušení administrativy i za cenu, že zaplatí o něco více, zejména na dani z příjmů.

Nevýhoda režimu paušální daně je ta, že nelze uplatnit žádné výdaje, slevy na dani, daňové zvýhodnění na děti, ztrátu z minulých let. Od základu daně nelze odečíst úroky z hypotéky, příspěvky na životní a penzijní pojištění apod. Nelze také rozdělit příjmy na spolupracující osobu.

Vládní návrh zákona s předpokládanou účinností od 1. 1. 2023 zavádí některé zásadní změny, které upravují režim paušální daně.

Zvýší se limit příjmů ze samostatné činnosti pro možnost vstupu do paušálního režimu na 2 mil. Kč.

Zvýší se limit ostatních příjmů podle §8, §9 a §10 ZDP z 15 tis. Kč na 25 tis. Kč.

Paušální daň bude rozdělena do 3 pásem.

V přechodných ustanoveních bude uvedeno, že poplatník, který je v současnosti v režimu paušální daně se stává automaticky poplatníkem v paušálním režimu v prvním pásmu, pokud neučiní oznámení o jiném pásmu.

Poplatníci v paušálním režimu budou mít záznamní povinnost příjmů a to tak, aby bylo možno určit, ke kterým příjmům mohou být uplatněny paušální výdaje ve výši 80% a 60%.

Pásma paušálního režimu

První pásmo paušálního režimu jsou příjmy ze samostatné činnosti ve výši:

1 mil. Kč bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti příjmy plynou,

1,5 mil. Kč, pokud alespoň 75% příjmů ze samostatné činnosti tvoří příjmy, ke kterým lze uplatnit výdaje ve výši 80% příjmů nebo 60% příjmů,

2 mil. Kč, pokud alespoň 75% příjmů ze samostatné činnosti tvoří příjmy, ke kterým lze uplatnit výdaje ve výši 80% příjmů.

V tomto pásmu budou poplatníci měsíčně odvádět 6208 Kč. Částka je vypočtena z minimální zálohy na zdravotní pojištění (2722 Kč), 1,15 násobek minimální zálohy na sociální pojištění (3386 Kč) a 100 Kč na daň z příjmů.

Druhé pásmo paušálního režimu jsou příjmy ze samostatné činnosti ve výši:

1,5 mil. Kč bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti příjmy plynou,

2 mil. Kč, pokud alespoň 75% příjmů ze samostatné činnosti tvoří příjmy, ke kterým lze uplatnit výdaje ve výši 80% příjmů nebo 60% příjmů.

V tomto pásmu budou poplatníci měsíčně odvádět 16000 Kč, kdy se částka skládá z částek 3591 Kč (záloha na sociální pojištění), 7446 Kč (záloha na zdravotní pojištění) a 4963 Kč (záloha na daň z příjmů). Částka je neměnná a nezávislá na zvyšování minimálních záloh.

Třetí pásmo paušálního režimu jsou příjmy ze samostatné činnosti ve výši:

2 mil. Kč bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti příjmy plynou.

V tomto pásmu budou poplatníci měsíčně odvádět 26000 Kč, kdy se částka skládá z částek 11388 Kč (záloha na sociální pojištění), 5292 Kč (záloha na zdravotní pojištění) a 9320 Kč (záloha na daň z příjmů). Částka je také nezávislá na zvyšování minimálních záloh.

Mohou si poplatníci zvolit pásmo?

Kdo už nějakou dobu podniká a chce nově do paušálního režimu vstoupit, tak si nebude moct vybrat pásmo, ale musí jej zvolit na

základě svých letošních příjmů. Vzhledem k tomu, že za rok 2022 musí ještě podat přiznání, bude to pro FÚ jednoduchá kontrola.

Platí však, že ti, kteří jsou nyní v režimu paušální daně, budou automaticky „zařazeni“ do prvního pásma.

Co ale lze, tak je zvolení si vyššího pásma. V případě, že OSVČ předpokládá, že v následujícím zdaňovacím období překročí limity pro pásmo, které doposud splňovala, ale dosáhne limitu pro vyšší pásmo, může rovnou do toho vyššího pásma vstoupit.

Přeplatky a nedoplatky

Pokud po skončení zdaňovacího období poplatník, který je např. ve 3. pásmu zjistí, že jeho příjmy odpovídaly např. druhému pásmu, může podat tzv. oznámení o jiné výši paušální daně a bude mu stanovena daň i pojistné na SP a ZP podle druhého pásma. Vznikne tedy i nárok na přeplatek.

Kdo ale po skončení období zjistí, že jeho příjmy přesáhly rozhodné příjmy pro pásmo, ve kterém byl, musí podat oznámení o jiné výši paušální daně, ve kterém uvede vyšší pásmo paušálního režimu, jehož podmínky příjmy splňují. Daň a odvody se pak vypočítají z vyššího pásma a rozdíl bude nutné doplatit do lhůty pro podání daňového přiznání.

Chystaná novela Zákona o účetnictví

Ministerstvo financí dne v říjnu 2022 předložilo dlouho očekávaný materiál s názvem „Návrh zákona o účetnictví“.

Stávající zákon o účetnictví má 40 paragrafů, návrh nového zákona obsahuje 172 paragrafů. Jelikož se podle mě jedná o značné rozšíření, doporučuji začít chystané změny studovat již nyní.

Chystaná novela ZoÚ by měla být účinná od 1.1.2024 a inspiruje se IFRS, které upravuje spíše vykazování než samotné účetnictví.

Novela by měla více propojit účetnictví a souvisejících předpisů (ZDP, zákon o oceňování, zákon o obch. korporacích apod.)

Níže se budu zabývat pár změnami, které mě zaujaly zatím nejvíc a o kterých si myslím, že s největší pravděpodobností budou schváleny.

Účetní jednotky

Není to sice až tak zásadní změna, ale navrhuje se, aby v případě fyzických osob byly účetní jednotkou pouze:

- fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis,
- fyzické osoby, které se pro vedení účetnictví samy rozhodnou,
- fyzické osoby, které jsou podnikateli a jsou společníky sdruženými ve společnosti, pokud alespoň jeden ze společníků vede účetnictví.

V současné době platí povinnost vést účetnictví pro fyzické osoby, pokud překročí hranici 25 mil. Kč. Toto by se právě mělo zrušit.

Hotovostní účetnictví

Opět nejde úplně o významnou změnu, nicméně návrh předpokládá, že by všechny účetní jednotky měly vést primárně podvojně účetnictví.

Některé účetní jednotky by, po splnění určitých kritérií, mohly vést hotovostní účetnictví. To je v podstatě to, co dosud známe jako jednoduché účetnictví.

Vedení účetnictví v cizí měně

V současné době platí, že účetnictví musí být vedeno v CZK. Nově si bude moct účetní jednotky zvolit tzv. funkční měnu a to z důvodu, aby nedocházelo ke kurzovým rozdílům (které jsou zdanitelné). Zákon nebude ukládat povinnost používat funční měnu, to bude na rozhodnutí účetní jednotky.

Tato změna by ale byla umožněna pouze v případě, že by došlo souběžně i ke změně v daňových zákonech.

Vedení účetnictví

V chystaných změnách jsou i změny v povinnosti vést účetnictví. Koncept je pojat tak, aby reagoval na rozvoj IT systémů a digitalizaci účetnictví. Návrh předpokládá, že se zachovají stávající formy (listinná, technická nebo smíšená forma). Praxe ale směřuje k používání účetních záznamů v technické formě.

Navrhuje se například zavedení struktury XML pro účetní závěrku. To by pak mohly využít všechny subjekty, které pracují s daty, které jsou v účetní závěrce obsaženy.

V současné době totiž tytéž údaje předávají účetní jednotky finančnímu úřadu, veřejnému rejstříku, případně Českému statistickému úřadu. Účetní jednotky by postupně mohly být zbaveny těchto duplicitních povinností.

Možná také dojde ke změně struktury průkaznosti účetního systému, aby primárně mohlo dojít k ověření skutečnosti a identifikaci osoby elektronickou cestou.

V případě úschovy účetních záznamů se navrhuje prodloužení lhůty z 5 na 10 let.

Chystá se také sloučení vyhlášek 500/2002 Sb. a 504/2002 Sb., čímž by se měly „vymazat“ rozdíly mezi těmito vyhláškami.

Ostatní změny

Zrušení EET (k dnešnímu dni chybí podpis prezidenta ČR)

Dne 14.12.2023 schválil Senát návrh Ministerstva financí na zrušení zákona o evidenci tržeb. S vysokou pravděpodobností zákon nabyde účinnosti 1.1.2023.

Od tohoto data už se nevrátí zákonná povinnost elektronicky evidovat tržby, která byla od konce března 2020 do konce roku 2022 pozastavena v důsledku covidové pandemie.

Celý systém EET nebude od 1.1.2023 funkční, ani pro dobrovolně evidující podnikatele. Pokud by i po tomto datu byly zaslány údaje o tržbě z pokladního zařízení, nebudou tyto zaevidovány a pokladní zařízení neobdrží od správce daně fiskální identifikační kód (FIK).

Změna stravného a náhrad za použití vlastního automobilu

V současné době je v připomínkovém řízení projednáván návrh novely vyhlášky MPSV, která by měla s účinností od 1.1.2023 měnit sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel, stravného a průměrné ceny PHM pro účely poskytování cestovních náhrad.

Tuzemské stravné

Návrh sazeb od 1.1.2023 za každý pracovní den cesty v závislosti na její délce (může se ještě změnit).

Délka prac. Cesty	Podnikatelská sféra (nejméně)	Státní sféra
5 – 12 hodin	127 Kč	127 Kč – 152 Kč
12 – 18 hodin	193 Kč	193 Kč – 233 Kč
Déle než 18 hodin	303 Kč	303 Kč – 363 Kč

V oblasti krácení stravného k žádným změnám nedochází. Pokud tedy bylo zaměstnanci poskytnuto během pracovní cesty bezplatné jídlo, přísluší mu snížené stravné o:

- 70% stravného, trvá-li pracovní cesta 5-12 hodin,
- 35% stravného, trvá-li pracovní cesta 12-18 hodin,
- 25% stravného, trvá-li pracovní cesta déle jak 18 hodin.

Zaměstnavatelé mohou **navýšit i stravenkový paušál**. Peněžitý příspěvek na stravování za jednu směnu je na straně zaměstnance osvobozen od daně z příjmů do výše 70% horního limitu stravného při pracovní cestě trvající 5-12 hodin pro zaměstnance odměňovaného platem, tedy:

$$152 \text{ Kč} \times 0,7 = \mathbf{106,4 \text{ Kč}}$$

Náhrady za použití vlastního automobilu a průměrné ceny PHM

Sazba základní náhrady na 1km jízdy je pro zaměstnavatele ze státní sféry závazná. Zaměstnavatelé, kteří provozují podnikatelskou činnost, si mohou sjednat před vysláním zaměstnance na služební cestu vyšší částku. Sazba základní náhrady za 1 km jízdy bude činit:

- **1,40 Kč** u jednostopých vozidel a tříkolek (aktuálně 1,30 Kč),
- **5,20 Kč** pro ostatní motorová vozidla (aktuálně 4,70 Kč).

Možná je to překvapení, ale naopak ke snížení dojde u průměrných cen pohonných hmot:

- **41,50 Kč** za 1 litr Naturalu 95 (nyní 44,50 Kč),
- **45,20 Kč** za 1 litr Naturalu 98 (nyní 51,40 Kč),
- **45,70 Kč** za 1 litr nafty (nyní 47,10 Kč),
- **6,00 Kč** za 1 kilowatthodinu elektřiny (sazba zůstává).

Zde v tabulce je srovnání cen za rok 2022.

Vyhláška	511/2001 Sb.	47/2022 Sb.	116/2002 Sb.	237/2022 Sb.

Datum změny	1.1.2022	12.3.2022	14.5.2022	20.8.2022
Natural 95	37,10 Kč	37,10 Kč	44,50 Kč	44,50 Kč
Natural 98	40,50 Kč	40,50 Kč	40,50 Kč	51,40 Kč
Nafta	36,10 Kč	36,10 Kč	47,10 Kč	47,10 Kč
1 kw hodina	4,10 Kč	6,00 Kč	6,00 Kč	6,00 Kč

Zahraniční stravné

Ke zvýšení sazeb zahraničního stravného došlo i u některých států, vždy o 5 EUR či 5 USD. Například se jedná o Polsko, Švédsko, Finsko a Dánsko.

Zřizování datových schránek od 1.1.2023

Od ledna 2023 budou zřizovány datové schránky všem subjektům vedeným v registru osob (ROS).

Největší část z nových držitelů schránek tvoří **podnikající fyzické osoby** (OSVČ). Datová schránka bude zřízena **všem právnickým osobám**, které jsou zapsané v zákonem stanovené evidenci nebo rejstříku a dosud datovou schránku nemají, např. společenství vlastníků bytových jednotek, spolky, apod.

Právnickým osobám a živnostníkům budou rozeslány **přístupové údaje** dopisem.

Následně budou datové schránky automatizovaně zpřístupňovány i subjektům, které si nepřevzmou přístupové údaje a nikdy se nepřihlásí.

Další skupinou, které budou automaticky zřizovány datové schránky, jsou **fyzické osoby používající přihlášení Identitou občana**. Při prvním použití Identity občana se počínáje rokem 2023 fyzické osobě zřídí datová schránka.

Fyzickým osobám nebudou rozesílány přístupové údaje, protože již prokazatelně disponují kvalifikovaným prostředkem pro

elektronickou identifikaci. Jejich schránky budou zpřístupněny prvním přihlášením do schránky nebo uplynutím lhůty 15 dnů po zřízení.

Poděkování

Děkuji za přečtení eBooku. Doufám, že jsem vám připravila příjemné předvánoční čtení. Záznam webináře, který je součástí eBooku, budete mít k dispozici na odkazu, který jsem zaslala e-mailem. ☺

Pokud budete mít dotazy, připomínky, výtky či byste chtěli zpracovat podrobněji nějaké novinkové téma nebo nějaké přidat, neváhejte mě kontaktovat na e-mailu info@ucetni-kavarna.cz

Přeji krásné Vánoce a šťastný vstup do novinkového roku 2023! ☺

Lenka V.